

WSPÓLNY APEL

przedstawicieli organizacji związkowych przemysłu stalowego z Republiki Czeskiej, Polski i Słowacji

Europejski przemysł stalowy od dłuższego czasu boryka się z poważnymi problemami, głównie z powodu taniego importu z krajów trzecich, w których to producenci stali nie muszą spełniać wysokich wymagań w zakresie ochrony środowiska. Ubiegłoroczny spadek popytu na stal w przemyśle motoryzacyjnym, budownictwie i innych sektorach spowodował znaczny, sięgający 30% spadek produkcji stali w Europie. Tysiące pracowników czasowo straciło pracę i grozi im realne niebezpieczeństwo trwałej jej utraty. Istnieją poważne obawy, że w niedługim czasie europejskie zdolności produkcyjne stali mogą zmniejszyć się nawet o 50%. Jednocześnie należy zauważyć, że od 2009r. następował długotrwały spadek produkcji, w wyniku którego europejski przemysł stalowy utracił 26 mln ton zdolności produkcyjnych i 80 000 miejsc pracy, tj. około 25% całkowitej siły roboczej w europejskim przemyśle stalowym¹.

W związku ze spowolnieniem gospodarczym przedsiębiorstwa hutnicze borykają się z wysokimi kosztami działalności. Jednocześnie, zgodnie z unijną polityką klimatyczną, zobowiązane są do realizacji celów dekarbonizacyjnych, które dla branży są nie do udźwignięcia. Europejskie stowarzyszenie hutnicze EUROFER szacuje koszt dekarbonizacji europejskiego przemysłu stalowego na 31 miliardów euro kosztów inwestycyjnych/kapitałowych i 54 miliardy euro kosztów operacyjnych (na podstawie informacji o ogłoszonych i planowanych projektach).

Wzrost kosztów prowadzenia działalności jest bezpośrednio związany z rekordowym wzrostem cen energii, zwłaszcza energii elektrycznej, oraz wysokimi cenami uprawnień do emisji EU ETS. Ze względu na poziom zużycia energii elektrycznej i jej wysoki udział w kosztach produkcji, sektor stalowy jest wyjątkowo narażony na negatywne oddziaływanie wysokich cen energii elektrycznej. Znacznie ograniczone są już możliwości przeniesienia tych kosztów na odbiorców końcowych, po za tym wzrost kosztów operacyjnych oznacza także utratę konkurencyjności branży i zagrożenie dla jej istnienia. Pomimo obniżania się cen energii względem szczytowych poziomów z 2022r. przedstawiciele europejskiego przemysłu szacują, że zarówno ceny energii elektrycznej, jak i gazu w Europie pozostaną od dwóch do czterech razy wyższe, niż przed kryzysem energetycznym i utrzymają się na porównywalnym wysokim poziomie również po roku 2025².

Podczas gdy Europa doświadcza kryzysu, globalna nadwyżka mocy produkcyjnych w branży stali nadal rośnie, osiągając szczyt na poziomie około 611 mln ton na koniec 2023r. W tym samym czasie, gdy huty w Europie prowadzą zachowawczą politykę produkcji (dążą do oszczędności), Chiny zwiększają swoje moce produkcyjne stali o 2,2%, a Indie o 7,5%.

1. European Round Table for Industry: *Competitiveness of European Energy-Intensive Industries*, str. 19

2. European Round Table for Industry: *Competitiveness of European Energy-Intensive Industries*, str. 11

Kluczowe potrzeby branży stalowej obejmują:

- **Zapewnienie jednakowych warunków europejskim producentom stali na rynku światowym** – m. in. poprzez ograniczenie importu stali z tzw. krajów trzecich, w których nie są przestrzegane normy środowiskowe i socjalne, poprzez wzmocnienie regulacji dotyczących instrumentów ochrony handlu (TDI) i przyspieszenie wstępnej fazy ustaleń w przypadku dochodzeń w sprawie przestrzegania wymogów antydumpingowych.
- **Powrót i kontynuacja negocjacji dotyczących globalnego porozumienia w sprawie zrównoważonej produkcji stali i aluminium** w celu rozwiązania problemu globalnej nadwyżki mocy produkcyjnych, w oparciu o dostosowanie polityki UE i USA w tym względzie.
- **Przedłużenie obowiązującego zabezpieczenia dotyczącego stali (steel safeguard)** po czerwcu 2024r. na kolejne dwa lata. W tym okresie należy intensywnie pracować nad modernizacją polityki handlowej UE, a w zasadzie przygotować nowy instrument, który bezpośrednio rozwiązywałby kwestię globalnej nadwyżki mocy produkcyjnych i jej wpływu na rynek europejski.
- **Zapewnienie wsparcia rządów krajowych i Unii Europejskiej** – m. in. w formie gwarancji i wsparcia dla krajowej i europejskiej stali w zamówieniach publicznych, również poprzez instrumenty wsparcia ekonomiczno-finansowego na rzecz ekologizacji przedsiębiorstw hutniczych. Konieczna jest kontynuacja inwestycji w europejskie huty w zakresie inwestycji o charakterze środowiskowym i dekarbonizacyjnym oraz inwestycji w podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowywania siły roboczej w celu zatrzymywania wykwalifikowanych pracowników.
- **Wdrażanie ekonomicznie akceptowalnej polityki UE**, a jednocześnie rzetelne informowanie o rzeczywistym wpływie na środowisko i udziale w emisji gazów cieplarnianych sektora stalowego.
- **Zapewnienie rekompensowania kosztów pośrednich pozwoleń EU ETS odzwierciedlonych w cenach energii elektrycznej** – w możliwie największym stopniu, lub przyznanie hutom zwolnień z opłat za pozwolenia emisyjne.
- **Obniżenie kosztów energii elektrycznej dla przemysłu** – zapewnienie takiej krótko- i długookresowej reformy rynku energii elektrycznej, która zapewni stabilność dostaw dla przedsiębiorstw energochłonnych po cenach umożliwiających konkurencyjność na rynkach światowych.
- **Zwiększenie efektywności mechanizmu CBAM** – odpowiednio zaprojektowany CBAM może zmotywować firmy z krajów trzecich do redukcji emisji CO₂. W tym celu konieczne jest zapewnienie skuteczności mechanizmu tak, aby nie pozwalał on na żadne formy jego obchodzenia, w tym przemieszczania zasobów (resource reshuffling), czy absorpcji/wchłaniania CBAM. Biorąc pod uwagę, że CBAM docelowo ma zapobiegać zjawisku tzw. ucieczki emisji CO₂, konieczne jest wprowadzenie rozwiązań zapewniających konkurencyjność eksportu produktów europejskich na rynki światowe. Europejski sektor stalowy bezpośrednio eksportuje około 20 milionów ton stali rocznie, a cały eksport stali, który ma zostać objęty mechanizmem CBAM (w tym produkty przetworzone), ma wartość około 45 miliardów euro.
- **Zmniejszenie obciążeń administracyjnych i regulacyjnych dla przedsiębiorstw** – stabilność i atrakcyjność otoczenia biznesowego w państwach członkowskich UE pogarsza się od dłuższego czasu. Aby przyciągnąć inwestycje w krajowe moce przemysłowe, należy zapobiegać nadmiernym regulacjom, częstym zmianom w ustawodawstwie i poddawać wszystkie nowe lub zmienione regulacje rygorystycznej ocenie pod względem wpływu na konkurencyjność.

- **Wsparcie rozwoju technologii CCS/CCU w przemyśle stalowym** – zastosowanie technologii wychwytywania i składowania lub wykorzystania wyemitowanego CO₂ (CCS/CCU) może znacząco przyczynić się do przejścia europejskiej produkcji stali na niskoemisyjną. Technologia ta pozwala uniknąć konieczności inwestowania w drogie i niesprawdzone technologie produkcyjne o zerowej emisji i może stać się dźwignią dekarbonizacji przemysłu. Dla firm z sektora stalowego jest to często najlepsza, jeśli nie jedyna dostępna opcja ograniczenia emisji. Konieczne jest zatem wdrożenie na poziomie krajowym regulacji zapewniających stabilne i preferencyjne otoczenie prawne dla CCS/CCU, a także zapewnienie wsparcia finansowego dla powstających instalacji/urządzeń.
- **Wprowadzenie wyjątków/wyłączeń dla przemysłu w ramach dyrektywy IED 2.0.** – dyrektywa IED 2.0. powinna obejmować wyłączenie sektorów dokonujących głębokiej transformacji przemysłowej dla osiągnięcia celów UE w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym i neutralności klimatycznej. Nie powinno się wprowadzać przepisów nakazujących wycofywanie dużych inwestycji w istniejące aktywa, gdyż transformacja byłaby niezwykle kapitałochłonna.
- **Zakazanie eksportu złomu z UE** – złom jest kluczem do dekarbonizacji przemysłu stalowego i związanego z nim łańcucha wartości, który jest najczęściej eksportowany z UE do krajów trzecich. W ten sposób, ten cenny dla naszych hut surowiec, trafia do konkurencji spoza UE, gdzie wytwarza się z niego wyroby stalowe używając do tego niższych standardów ekologicznych, ochrony środowiska naturalnego i socjalnych.

Wzywamy kierownictwo wykonawcze IndustriAll do uwzględnienia naszych obaw przy komunikowaniu się z zainteresowanymi stronami oraz do uczulenia posłów do Parlamentu Europejskiego i Komisji na pilną potrzebę zmiany prowadzonej obecnie polityki Klimatycznej, celem zachowania kluczowych, gwarantujących bezpieczeństwo, gałęzi przemysłu w UE.

Apelujemy o niezwłoczne rozpoczęcie dyskusji w celu zainicjowania wspólnych działań w Brukseli, zwracając uwagę na to, aby aktywniej wsłuchiwać się w realne potrzeby przemysłu europejskiego. Do tej pory mamy do czynienia z nieprzemysłanym, ciągle radykalizującym się dążeniem do tzw. „zielonych“ celów, bez brania pod uwagę ich kosztów i realnych korzyści, czy też niebezpieczeństwa negatywnego wpływu na pracowników w UE i przyszłości branży stalowej.

Apelujemy i zwracamy uwagę, że przy podejmowaniu fundamentalnych decyzji konieczne jest przeprowadzenie dogłębnej analizy ich kosztów i wpływu na konkurencyjność poszczególnych firm i całej europejskiej gospodarki.

Szczyrbskie Pleso, 6–7 czerwca 2024r.

Bc. Roman Ďurčo
Przewodniczący OS KOVO

Marcel Pielesz
Przewodniczący HOS OS KOVO

Juraj Varga
Przewodniczący RO OZ KOVO US. Steel Košice

Andrzej Karol
Przewodniczący Krajowej Sekcji Hutnictwa NSZZ „Solidarność”